

รังสิมา นิโบล : กระบวนทัศน์ใหม่ของการสื่อสารเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของประชาสังคม.

(NEW COMMUNICATION PARADIGM FOR HEALTH PROMOTION OF CIVIC

SOCIETY) อ.ที่ปรึกษา : รศ. ถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์, 250 หน้า. ISBN 974-53-1020-4.

172584

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนทัศน์ใหม่ของการสื่อสารเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของประชาสังคม” เป็นงานวิจัยที่เน้นระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) ซึ่งข้อมูลหลักในการวิเคราะห์ได้จากงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ตั้งแต่ปี พ.ศ.2539-2546 ที่อยู่ในขอบเขตงานวิจัยครั้งนี้มีทั้งสิ้น 28 เรื่อง และข้อมูลระดับรองได้จากบทความวิทยานิพนธ์ปริญญาโทและปริญญาตรี สาขาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2524-2545 ที่อยู่ในขอบเขตงานวิจัยครั้งนี้มีทั้งสิ้น 28 เรื่อง นำมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย 4 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาภาพรวมของกระบวนทัศน์ใหม่ของการสื่อสารเพื่อสุขภาพ (2) เพื่อศึกษาพัฒนาการของการใช้แนวทางประชาสังคมในการสร้างเสริมสุขภาพ (3) เพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การสื่อสารเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของประชาสังคม (4) เพื่อแสวงหาแนวทางในการสื่อสารของประชาสังคมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

การสื่อสารของประชาสังคมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในกระบวนทัศน์ใหม่ในงานวิจัยส่วนใหญ่มีเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ความ เป็นชุมชนและ ศักยภาพของชุมชนร่วมกัน โดยเน้นเรื่องสุขภาพของชุมชนโดยรวม ซึ่งกลุ่มเป้าหมายอยู่ในระดับครอบครัว กลุ่ม ชุมชน ประชาสังคม มากกว่าระดับปัจเจกบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มเสี่ยง กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นเน้นการคำนึงถึงบริบททางสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนประชาสังคม โดยนำแนวคิดเรื่องกลุ่ม ชุมชน ประชาสังคมมาประยุกต์ใช้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมใน กระบวนการสื่อสารเพื่อ “สร้างเสริมสุขภาพ” มากขึ้น นอกเหนือจากการมุ่ง “แก้ไขปัญหาสุขภาพ” ที่เกิดขึ้นในชุมชน

พัฒนาการของประชาสังคมไทยโดยรวมมีจุดเริ่มต้นที่การดูแลกันเองในครอบครัวหรือชุมชนเดียวกัน ต่อมาหลังจากเกิด วิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้การรวมกลุ่มประชาสังคมที่มีความหลากหลายมากขึ้น กลุ่มประชาสังคมส่วนมากมีขนาดไม่ ใหญ่มากนักแต่รวมกลุ่มกันเองด้วยความสมัครใจ โดยมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอัน หลากหลายในชุมชนประชาสังคม นอกจากนี้ยังมุ่งสร้างและขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ โดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือกันเองในกลุ่มประชาสังคม และประสานพลังเพื่อเพิ่มอำนาจในการสื่อสาร เจาะต่อรอง ขอความร่วมมือจากกลุ่ม องค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง ที่อยู่ภายนอกประชาสังคม

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสื่อสารของประชาสังคมที่พบมากในงานวิจัย ได้แก่ ความสามารถในการเป็นผู้สื่อสารแก่ สมาชิกในชุมชน องค์ประกอบในกระบวนการสื่อสารที่มีความสอดคล้องกับบริบททางสังคม วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนประชาสังคม การเปิดโอกาสให้ชุมชนประชาสังคมมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารสัมพันธ์ภาพระหว่างกันในชุมชนประชาสังคมและเครือข่าย ความสัมพันธ์กับภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมอื่นๆภายนอกชุมชน

แนวทางในการสื่อสารของประชาสังคมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพเน้นการใช้สื่อต่างๆในชุมชนที่ได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากคน ในชุมชน ได้แก่ สื่อบุคคลที่เกิดขึ้นภายในชุมชนนอกเหนือจากผู้นำที่ได้รับแต่งตั้งหรือมอบหมายจากทางการ เช่น พระสงฆ์ ปราชญ์ ชาวบ้าน หมอชาวบ้าน ฯลฯ สื่อพื้นบ้านอันเป็นวัฒนธรรมเฉพาะของแต่ละชุมชน และสื่อกิจกรรมต่างๆที่เอื้อต่อการสื่อสารสองทางแบบมี ส่วนร่วม เช่น การประชุมกลุ่มย่อย เสวนา ประชาพิชัย กิจกรรมพบปะสร้างความสัมพันธ์ เป็นต้น สื่อต่างๆเหล่านี้ได้ถูกนำมาใช้อย่าง ผสมผสานเพื่อสร้างความสนใจ ความตระหนักในเรื่องสุขภาพ อันนำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการสร้างเสริมสุขภาพ ต่อไป

ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง.....ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชาวาทวิทยา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา...2547.

4685108928 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD: COMMUNICATION PARADIGM / HEALTH PROMOTION / HEALTH COMMUNICATION / CIVIC SOCIETY

RANGSIMA NILOBOL : NEW COMMUNICATION PARADIGM FOR HEALTH PROMOTION OF CIVIC SOCIETY. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. TIRANUN ANAWASHSIRIWONGSE, 250 pp. ISBN 974-53-1020-4.

172584

This research is qualitative, conducted by documentary research from 28 Health Systems Research Institute's studies during 1996-2003 and 178 theses of Faculty of Communication Arts, Chulalongkorn University, during 1981-2002. The purposes of this research are: to study the new communication paradigm, evolution of civic society concept, factors influencing communication of civic society and tendency of communication of civic society in promoting health. The findings of research are as follows:

The objective of new-paradigm health communication of civic society is to develop a community's potential and shared learning towards its own health promotion. The target groups are focused on family, group and community level more than individuals or specific risk groups. Communication process emphasizes on socio-cultural contexts and lifestyle of each community, while opening more opportunities for people to participate in health communication process, not only in illness care and health problems, but also in health promotion.

A "civic society" in Thailand originates from a family-care unit and evolves into various forms after economy and social crisis period. Most civic societies found in this research are not so big, but are united voluntarily, with some flexibility enough to run a program smoothly to prevent and correct, not only health problems, but a variety of community problems. Each Community enlarges their network and focuses on self-support among members.

The factors influencing the effectiveness of communication of civic society are: a leader's communication competence, communication elements in accordance with socio-cultural contexts and community lifestyle, degree of people's participation allowed, relationship among members and ties with governmental, and private sectors, including other civic society groups.

Effective communication for health promotion found in this research emphasizes on 2-way communication by using various kinds of accredited media and accessible channels at different levels of communication such as personal media (monks, teachers, a self-styled or alternative doctor, native philosopher, etc.) traditional or folk media, and all kinds of community activities such as group discussion, meeting, public hearing, etc which facilitate participatory communication. Most effective community were found to integrate all available media to call attention, increase awareness, and enhance attitudinal and behavioral change relating to health promotion among community members.

Department Speech Communication and Performing Arts. Student's signature.....

Field of study Speech Communication..... Advisor's signature.....

Academic year 2004